

Retkeilijä

TRL – 47 vuotta toimintaa Nro 2 27.9.2018

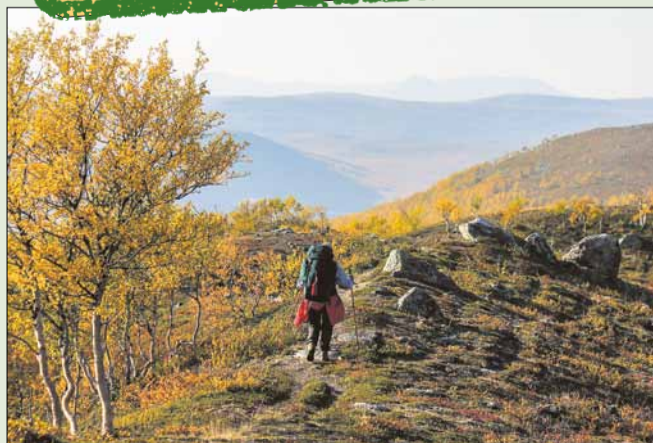

Kurjet pysäyttävät työn.
Ja jossain kaukaisessa maassa
tervehditään saapuvia.

Risto Rasa

Kurjet kevättunnelmissa Ryttylän Hausjärvellä. Nyt syksyistä taivasta kyntää vielä kurkien aura. Olemme nähneet ja kuulleet kurkiauroja TRL:n syyspatikan aikaan, ehkä nytkin 6.-7.10. Liesjärven kansallispuistossa. Tervetuloa heittämään niille hyvästit. Kuva: Reino Tuominen

TRL-Retket
www.tyovaenretkeilyliitto.com

Luonnon ilotulitusta Kilpisjärvellä kuvasi Kari Neuvonen.

Syysretkiä

Tule tapaamaan iloisia retkeilijöitä,
se piristää syyspäivää!

30.9. Retki Torronsuon kansallispuistoon. Järj. ViRet

6.10. Syyspatikka Ylä-Koitajoen maisemiin Ilomantsissa. Järj. Karj.Retk.

6.-7.10. TRL:n viikonloppupatikka Liesjärven kansallispuistossa.

3.-4.11. Hiisivalkeat ja Nuuksiopatikka Stenbackassa. Järj. ER/Nuuka

17.-18.11. Kaamosherkut-yöretki. Järj. JäRet

23.-24.11. Yöretki Nuuksiassa. Järj. ER

Katsopa lisää retkiä sivulta 7 seurojen toimintakalenterista.

TRL-majat

TRL:n MAINIOT MAJAT

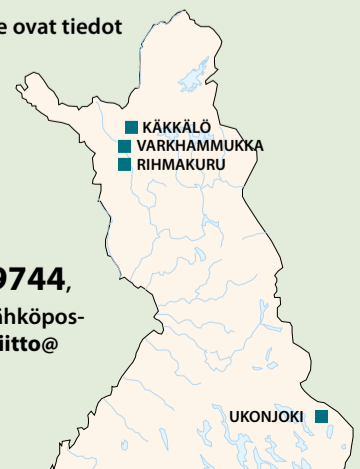
ovat tukikohtia, joista voit seurata kun tähdet syttyvät – kuu nousee ja repo heilauttaa värikästä häntäänsä yli taivaankannen – kun ensi lumi peittää tunturien laet ja laskeva aurinko punaa ne.
Kun kaamos tulee, olet kuin Herran Kukkarossa.

Kaikista majoistamme ovat tiedot Työväen Retkeilyliiton nettisivuilla www.tyovaenretkeilyliitto.com

Voit soittaa myös TRL:n toimistoon ja kysyä lisätietoja ja vapaita paikkoja,

puh. 045 1369744,

tai kysellä majoista sähköpostilla tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

TYÖVÄEN RETKEILYLIITTO ry

Luonnostävien kansainvälisen Liiton (Naturfreunde Internationale, NFI) Suomen jäsenjärjestö, perustettu 1971.

Toimisto: Sturenkatu 27, 4. krs.
00510 Helsinki

puh. 045 1369 744

tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

www.tyovaenretkeilyliitto.com

www.nf-int.org tai www.nfi.at

Palvelemme: ti, ke, to klo 9-16

Toimistonhoitaja: Maija Koponen

Puheenjohtaja: Hannu Puhalainen,

puh. 040 588 1439

TRL:n til:

Nordea FI66 1521 3007 1194 58.

Retkeilijä-lehti:

Toimitus Hilka Laitinen,
puh. 0440-500354,
hilka.laitinen@gmail.com

ISSN 0783-165X

Painopaikka: Lehtisepät Oy, Tuusula

Seuraava Retkeilijä ilmestyy
13.12. 2018 Demokraatti-lehden
liitteenä. Aineistot
kuukautta aiemmin.

**Retkeilijä-lehti on
luettavissa,
myös aikaisempia
numeroita,
TRL:n nettisivuilla
näköisyydenä.
www.tyovaen-
retkeilyliitto.com**

TRL:N MAJAVUOKRAT

Vuodepaikkamaksut

Varkhanmukassa
(Enontekiöllä)

jäsen aikuinen 8 e
alle 12-vuotiaat 4 e
ei-jäsen aikuinen 12 e
alle 12-vuotiaat 7 e

Rihmakurussa (Kittilässä) ja
Ukonjoella (Lieksassa)

jäsen aikuinen 10 e
alle 12-vuotiaat 5 e
ei-jäsen aikuinen 14 e
alle 12-vuotiaat 8 e
Rihmakurussa auton pito
sähkötolpassa 4 €/vrk.

Majoja voi varata vuodepaikka-
maksulla tai viikko/vrk-hinnalla.
Tarkemmat hintatiedot netissä
www.tyovaenretkeilyliitto.com
sivulta Majat / Majamaksut.

**Maksut majavuokrauksesta
TRL:n tilille**

IBAN FI66 1521 3007 119458

Viitenumero:
Varkhanmukka + Suaskumpu
11222, Rihmakuru 24442, Ukon-
joki 11277, Käkkälö 12331

Puheenjohtajan palsta

Nyt kun kesä mennyt on ja syksy saapuu... Aloittaessani tätä kirjoittamaan tuli mieleeni pätkä suomalaista musiikkisanoitusta. Tuntuu näin syksyisenä ajankohtana, että jotain on niin kuumaa ja kivan kesän myötä mennyt menojaan, mutta syksy on retkeilijöille myös erittäin hienoa ja vaiherikas-aikaa.

Kesä oli retkeilyn kannalta antoisaa. Luonnossa liikkuminen oli helppoa ja varmasti hienoja luontoelämyksiä tuli kaikille. Luonnon antimia; marjoja, sieniä ja ehkä riistaakin on monella pakkasessa odottamassa talvista käyttöä. Täällä Rovaniemen perällä marjasato - mustikat, hillat ja kaarnikat - olivat hakemisessa, mutta marjastava löytää aina satoa. Puolukat ja karpat odottavat vielä poimijoitaan.

Syksy on seuroissa tulevaisuuden suunnittelemisen aikaa. Ensi vuoden suunnittelu on ajankohtaista. Syyskokouksissa päätetään, mitä kukin seura tekee vuonna 2019. Toivottavasti jokainen seura laittaa

ensivuoden toimintasuunnitelmiin jotain uutta. Sillä tavalla saamme ehkä houkutelua uusia jäseniä hienon harrastuksemme pariin.

Syksy ja ruska kuuluvat yhteen. Luonto antaa silmille kauneimmat värit nautittaviksi. Täällä meilläpäin on sanonta, että ruska alkaa 14.9. klo 14. Rovaniemellä ruskaa ei vielä hyvin näy, mutta miten on liiton pohjoisen majojen seutu. Siellä varmaan kaunein ruska on voimissaan. Kannattaa käydä katsomassa ja nauttimassa luonnon runsaista ja kauniista väreistä.

Ensi vuoden toukokuun 18. päivänä Janakkalassa Viralan työväentalolla pidetään TRL:n liittokokous. Siellä valitaan liiton hallitus ja puheenjohtajat. Samoin käsitellään liiton uudet sääntöehdotukset. Säännöistä on lähtenyt seurojen käsittelyyn ehdotukset uusiksi säännöiksi. Joten ottakaa kantaa niihin ja antakaa palautetta.

Hannu Puhalainen,
puheenjohtaja

Ukonjoen kämppä 70 vuotta

Sodan jälkeen käynnistetyin jälleennakennuksen näkyvimpiä toimia oli metsätalouden tehostaminen. "Puulla parempiin päiviin" johti myös valtion metsämailla Pohjois-Karjalassa kymmenien uusien metsäkämpien ja kokonaisten kämppäyhdykskuntien rakentamiseen. Yksi näistä oli Ukonjoen kämppäkokonaisuus Ukonjoen rannalla. Rakennustyöt aloitettiin keväällä 1948 ja metsätyöt käynnistyivät jo samana syksynä. Autotie Lieksasta oli myös saatu valmiiksi.

Ukonjoen alkuperäisestä kämppäyhdykskunnasta on tänä päivänä jäljellä enää silloinen työnjohtajan majoitusrakennus sekä majoituskäyttöön muutettu "herrojen" sauna, Einari. Muut rakennukset

on purettu tai siirretty muualle. Ukonjoen metsätyö- ja uittohistoriaa on tallennettu haastatteluin ja asiakirjakopioin Työväen arkistoon Helsingissä. Työkaluista on koottu näyttely kämppälle.

Karjalan Retkeilijät järjesti Ukonjoella 30.7. pienimuotoisen syntymäpäiväjuhlan. Vieraksi saatiin kolme kämppällä työssä ollutta veteraania **Raimo Oinonen, Sulo Nuutinen** ja **Sulo Turunen**. Juhlassa olivat mukana myös Lieksan kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen ja liiton kiinteistötoimikunnan vetäjä Pauli Komonen. Ilmo Nousiainen kertoi kämpän historiasta ja haitarilla vieraita viihdytti Eino Logren.

Juha Hämäläinen

Sopansyönissä vasemmalla Erkki Närhi ja Ukonjoki-veteraanit Raimo Oinonen, Sulo Nuutinen ja Sulo Turunen. Oikealla istuu kirjoittaja. Kuva: Juri Podkopajev.

Hyvän mielen keräys

Majat kaipaavat joka vuosi huoltoa ja parannuksia. Haluamme pitää majamme sellaisessa kunnossa, että niissä on miellyttävä viettää omatoimista, liikunnallista vapaa-aikaa. **HYVÄN MIELEN TAL-KOOT** -lahjoituskampanjalla kartutetaan TRL:n majojen hoitorahastoa.

Lahjoittamalla sopivan summan tilillemme olet mukana kämppätalkoissa omalla "hyvän mielen" panoksellasi. Lahjoituksia voi osoittaa Työväen Retkeilyliiton tilille Nordeaan FI66 1521 3007 1194 58. Viitenumero on 11633.

Talkoporukkaa Käkkälön majalla. Matonpuistelussa Pauli Komonen ja Merja Koivuluhta, kuistilla Kaija Seppälä ja Aune Kurki. Kuva: Kari Teittinen

TRL:ssa ei talkoointo sammu!

Lapin majoilla talkoitiin kesäkuun toisella viikolla viidentoista hengen voimalla. Voimaa oli seitsemästä eri seurasta. Agrekaatti jyskytti viisi päivää lähes aamusta iltaan, kun Hannu Puhalaisen pätkimät puut halkesivat konevoimin ja lentelivät liiteriin. Seppo Vähätaini pisti puuta nurin ja ajoi niska märkänä tavaraa nelivetohärpärkeellään pinoon.

Varkhanmukkan laituri suoritettiin Karman asiantuntevalla johdolla. Tosin sanomista tuli viinon jääneistä portaista, mikä johtuneen maan vinhasta pyörimisliikkeestä, tai sopivan materiaalin puutteesta. Asia korjautuu myöhemmin. Miesvoimin tyhjennettiin huussin aluset. Naiskiintiö siivosi kaikki majat lattiaista kattoon, puhdasta tuli.

Seija Niemelä porukoineen vastasi Rihmakurun huollosta nakellen liiterin puuta täyteen, ja hoitaen huussin aluset sekä tehden muutkin pikkuhommat.

KIITOS TALKOOLAISILLE!

Ukonjoella talkoitiin lumien vielä ollessa maassa. Puusouvi lienee

Jaakko, HäRet, lapion varressa Rihmakurussa. Kuva: Seija Niemelä

Pauli Komonen on ojentanut Kari "Karma" Kauppiselle Varkhanmukka-palkinnon. Kuva: Kari Teittinen

ollut suurin urakka. Sovitut hommat tosin jäivät tekemättä, mutta tehdään ne sitten, kun ajankohta on sopivampi. Saunan pukuhuoneen korjaus ja katon ruostepaikkojen suojaamaalaus tehdään, kun muilta hommilta ennätetään.

Tänä syksynä käydään korjaamassa Käkkälön sauna ja oikaistaan rakennus. Seppo on luvannut kuljettaa rakennustarvikkeet valmiiksi paikalle. Rihma ykköseen vaihdetaan uusi kamiina samoin kuin Kelokämppään. Kamiinat hankittu käytettyinä netin kautta. Entiset kunnostetaan mikäli mahdollista ja siirretään Ukonjoelle Porinmattikamiinan paikalle ja Einariin sikäli kun asiasta sovitaan "pääkäyttäjien" kanssa.

Julistin keväällä ideariihen majojemme kehittämiseksi. Ehdotuksia ei ole tullut joten kaiketi asiat ovat hyvällä mallilla. Jos nyt kuitenkin jollain on jotakin sanomista, niin jatketaan juttua vuoden loppuun. Kuten lupasin, lahjakortti arvotaan ideanikkareiden keskuuteen. Ideoita toimistolle vaikkapa kirjekyyhyä lennättämällä.

Pauli T Komonen
Kiinteistötoimikunta

Hämeen kylmäkukka.
Kuva: Reino Tuominen

Retkeilijä-, suunnistaja-
talkoo- ja järjestöveteraani

Pentti Luostarinen

Kangasalan Retkeilijöistä
täytti 3.9.2018

80 vuotta

Me kaikki retkeily-ystävät onnittelemme ja yritämme pysyä perässä!

Yksi meistä TRL:ssä

Ilpo Rossi,
kansainvälinen
TRL-veteraani

Onneksi olkoon Ilpo,
täytit elokuussa
täydet 80 vuotta!

9 kysymystä Ilpolle

1. Sinulla on pitkä historia Työvän Retkeilyliitossa. Mistä kaikki alkoi?

Olin jo kuullut tuntemaltani Suomen Sosialidemokratian toimitussihteeriltä Erkki Wiksteniltä Työvän Retkeilyliitosta ja hän taisi pyytää minua jäseneksi jo 1970-luvun alkupuolella. Olin kuitenkin kovin kiireinen noihin aikoihin, joten jäseneksi hakeutuminen jäi. Tulini valituksi 1973 Kansainvälisen Sosialistisen Kasvatuksen Internationalin pääsihteeriksi. Tähän hengeltään sosialidemokraattiseen internationaaliin kuuluu Suomesta Nuorten Kotkain Keskusliitto, jonka sihteerinä olin sitä ennen ollut. Kansainvälisten nuorisjärjestöjen eurooppalaisissa elimissä opin tuntemaan eräitä Kansainvälisten Nuorten Luonnonystävien edustajia, jotka kertoivat Naturfreunde-liikkeestä. Ajatus luontoon, kilpailemattomaan liikuntaan, vapaa-aikaan ja kulttuuriin suuntautuneesta järjestöstä kiehtoi minua suuresti jo silloin.

2. Miksi juuri TRL?

Työvän Retkeilyliitto oli 1970-luvun puolivälissä hakeutunut Naturfreunde Internationalin jäseneksi. Järjestön demokraattinen rakenne ja Naturfreunde Internationalin toimintaperiaatteet vaikuttivat minuun syvästi. Työvän Retkeilyliitoiden arvomaailma puhutteli minua tavalla, johon oli vastattava.

3. Kansainvälisyys kohdallasi on monipuolista. Mitä se sisältää?

Jo nuorena minua kiehtoivat vieraat kielet ja halu käyttää niitä. Keskikoulussa sain pohjan ruotsin ja saksankieleen. Englannin opiskelin aikuisena omatoimisesti itse. Toiminta Nuorisissa Kotkissa avasi tien pohjoismaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin. Käänsin aineistoja ruotsista suomeksi ja lauluja norjankielestä – monia niistä lauletaan vielä tänäänkin. Kotkaliiton

Itävallan alpeilla Ilpo vaimonsa Ritvan kanssa 1993.

sihteerinä tulini mukaan Sosialistisen Kasvatuksen Internationalin työhön. Järjestimme suuren kansainvälisen leirin Suomessa v. 1971 Lahden Herrasmannissa.

Perustimme Helsingin Luonnonystävä v. 1989, tulini mukaan TRL:n hallintoon ja jouduin melkein heti mukaan Naturfreunde Internationalen toimintaan. Minulle toiminta kansainvälisissä järjestöissä vastaa hyvinkin korkeakoulututkimtoa.

4. Entä musiikki, itse laulat ja soitat. Siinäkin on elämässäsi pitkä historia. Kisällä vai trubaduuri?

Tulini järjestöohjaajaksi alkusi sosialidemokraattiseen nuorisoliikkeeseen, josta tulini valituksi Nuorten Kotkain Keskusliiton uskomattoman hienoon työporukkaan; siellä harjoiteltiin lasten ja nuorten lauluja, opeteltiin kitaransoittoa, joka minunkin oli opittava. Ensimmäisellä tililläni ostin kitaran ja siitä se alkoi. Pohjoismaiset laulut, ”Reino Helismaan” rempseä musiikillinen henki tulivat minunkin ilokseni mm. Martti Pöysälän, ”Salusiinin” ja Tuula Suominen vauhdittamina. Pian rämpytelin jo kitaraa, säestin yhteislaulua, joka on ollut osa persoonaani koko työhistorian ajan ja sen jälkeenkin.

5. Mielilajejasi retkeilyn parissa? Tiedän - soutu ja pyöräily. Mikä on pisin ja mielenkiintoisin soutu- tai pyöräilymatkasi, se taisi olla yksinsoutua?

Birger ”Zeke” Käcklund veti minut aluksi mukaan pitkille pyöräretkille ympäri Suomea; Suur-Saimaan ympäriajo, Sahti-Suomen lenkki Päijänteelle ja Hämeeseen,

retki Keski-Suomeen ja Satakuntaan. Viikon retkiä, kilometrejä n. 800 Zeken uskomattomassa seurassa. Lisäksi soudin yksin Lappeenrannasta Oraviin ja tyttärenti Paulan kanssa Lahdesta Jyväskylään. Suomi vesiltä koettuna on valloittava elämys.

6. Entä nyt?

Polttopuiden teko mökillä, sienestäminen, marjastaminen, kalareissut, 50 vuotta jatkunut aamu-uinti, kirjoittaminen, säteily ja vaikuttaminen sosiaalisessa mediassa, eläminen tiettyssä minulle tärkeässä mielentilassa...

7. Mitä ajattelet maailmanmenosta?

Minun sukupolveni oli vauhdilla rakentamassa hyvinvointi-Suomea, yhteisiä palveluja, yhdenvertaisuutta, ”likavärdeä”. Se kiehtoi minua edelleen, vaikka markkinaehtoinen maailma tekee ilmeisesti kaikkensa tuon unelman murskaamiseksi. Minä taistelen edelleen tietokoneen kanssa paremman maailman puolesta. Iloitsen menestyksestä, mutta en anna tappioiden lannistaa tai pysäyttää.

8. Mottosi?

Jo lähes neljäkymmentä vuotta mottoni on ollut demokratiakäsitykseeni viittaava zen-buddhistin tokaisu: ”Kuu osoittava sormi ei ole kuu vaan sormi.” Minäkin olen vain yksi unelman osoittelija.

9. Jos olisit lintu, mikä lintu olisit? Miksi?

Mikä lintu? Muuttolintu – fåglarna är fria utan gränser deras värld...

Kiitos Ilpo!
Hilkka

Anneli Hakalan retket loppuivat

Anneli liittyi Riihimäen Retkeilyliiton jäseneksi 1990-luvun alussa. Hän toimi seuran sihteerinä v. 1995-1997 ja puheenjohtajana 2012-2017. Työvän Retkeilyliiton hallituksessa Anneli ehti toimia toista kautta. Anneli ja seuramme sihteeri Raija järjestivät monet ryhmämatkat Lappiin ja moneen muuhun mielenkiintoiseen kohteeseen.

Anneli oli luontoihminen kuten miehensä Raunokin. Suunnitelimme seuran jo perinteeksi muodostunutta kevään hiihtoviikkoa liiton Rihmakurun ja Varkhanmukan majoille v. 1993. Sinne Anneli ja Rauno lähtivät myös. Erikoisen matkasta teki se, että oman seuramme 31 jäsenen lisäksi kolme henkeä tuli Virossa, yksi Kuopiosta, sekä 19 henkeä Espoon ja Vantaan retkeilyliitosta. Viikko onnistui kaikin puolin hyvin, joten se jäi monen mieleen myönteisenä. Linja-autossa tulomarkkalla mm. Arvo Kannel pääsi lainaamalla kännykällä kertomaan kotiin, kuinka mahtavaa he olivat kokeneet ja nähneet, Suomen Lapin tuntureita, poroja ja avulialta retkikavereita.

Ukonjoen majan ympäristö hyvine patikka- ja marjastusmaastoinen oli syksyinen retkikohte.

Lähimaastoissa, kokouksissa ja aina, kun se oli mahdollista, Annelin rakas Harri-koira oli mukana. Raunun kuoleman jälkeen v. 2010 Anneli muutti koiransa kanssa lähelleen asumaan, joten Harri kotiutui meillekin hyvin, kun joutui olemaan pitkiäkin aikoja emäntänsä sairauden takia pois kotoa. Harri-koira oli yli 15-vuotias, kun huhtikuussa sen sydän heikkeni niin, että vaihtoehtoja ei enää ollut ja eläinlääkäri antoi viimeisen piikin. Se oli kova paikka meille.

Tyttären perhe oli Annelille hyvin tärkeä ja ennen kaikkea 5-vuotias tyttärensä. Samoin mum-

mu oli pojalle tärkeä. Iloisia piirroksia ilmestyi seinille ja yöpöydälle, sellaisiin paikkoihin, mistä mummu varmaan näkee ja saa hyvän mielen.

Kävimme muutama vuosi sitten Hämeenlinnan kirkossa hyväntekeväisyyskonsertissa, Koivikko-kodin hyväksi. Muistan hyvin, kun Anneli sanoi, että sinne mennään, että Koivikko-koti säilyy, siellä tehdään tärkeää työtä. Sain nähdä ja kokea, että Anneli oli oikeassa.

Vaikka Annelin voimat uupuvat, hän oli lähdössä vielä erilaisille retkille, kesäteatteriin jne, joita sitten peruttiin. Anneli kuoli Hämeenlinnan Koivikkokodissa 27.7.2018, vain viikkoa ennen 71-vuotissyntymäpäiväänsä. Hän miettikin neljä päivää ennen kuolemaansa, kun kävimme häntä katsomassa, eläköö siihen asti. Seuran sihteeri Raija, naapuri Leena ja minä kävimme hyvästelemässä Annelin hänen kuolemansa jälkeen viemällä hänen omasta ruusustaan kauniit kukat rintaan päälle.

Anneli suunnitteli omat hautajaisensa, pyysi ystäviltaan ja läheisiltään ohjelmaa, joten hän valmistautui hyvin, tyttärensä tukemana. Rungas joukko Annelille läheisiä oli saattamassa ja muistelemassa yhteisiä retkiä. Oli liikuttavaa katsoa, kun 5-vuotias lapsenlapsi tarttui lapioon äidin jälkeen ja laitto hiekkaa mummun uurnan päälle.

Riihimäen Retkeilyliitot jäävät kaipaamaan pitkäaikaista puheenjohtajaansa ja toivovat omaisille voimia ja jaksamista heidän suuressa surussaan. Anneli oli ennakkoluuloton ja aktiivinen ihminen, joka ei pelännyt tarttua toimeen, kun tilanne sitä vaati. Me muistamme Annelin myönteisen olemuksen ja hänen iloisia hymynsä. Anneli on poissa, mutta hänen muistonsa ja tekemänsä työ elävät.

Alli Luhti, ystävä

Harrisajon laavulla vas. Anneli Hakala ja Riitta Hänninen Raattamassa vuonna 2012.

LUONTOJÄRJESTÖT SYSÄISIVÄT AVOHAKKUUT HISTORIAAN

Jokainen vaikkapa TRL:n Ukonjoen kämpälle ajanut on nähnyt, miten teiden varsille on avautunut aina uusia suuria aukkoja, samoin retkireittien metsiin. Puut ovat muuttaneet rekkakyydissä kohiti sellukattiloita tai sahoja. Metsätaloudesta tietämätöntäkään ei ole voinut olla huomaamatta miten vuotuiset hakkuumäärät ovat olleet kasvussa ja kasvavat lähivuosina edelleen. Luontoväki haluaa muuttaa metsäpolitiikan suuntaa ja lähettää valtion avohakkuut historiaan. Tavoitteena ovat suomalaisten yhteisten metsien uudet käsittelytavat, poimintahakkuut, pitkäikäismetsät, vain pienet harkitut aukot ja metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.

Lakialoite avohakkuuiden lopettamiseksi valtion mailla lähtee kansalaisaloitteena seuraavan eduskunnan käsiteltäväksi. Kampanjan aikana ovat Suomen Luonnonsuojeluliitto, Greenpeace, Luonto-Liitto, BirdLife Suomi sekä Natur och Miljö. Aloitteen perusteluina ovat mm. miten avohakkuut heikentävät luonnon monimuotoisuutta, tuhoavat metsälajien elinympäristöjä, muuttavat maisemaa, vievät vuosikymmeniksi marja- ja sienimetsät sekä rasittavat vesistöjä. Retkeilyä saattaa vastustaa avohakkuuta, koska suuret puuttomat aukot eivät juurikaan virkistä eivätkä tarjoa luontoelämyksiä. Tulevaisuudessa suurin vaikuttaja voi kuitenkin olla ilmastonmuutos. Sen hillintätavoitteet ovat karkaamas-

sa käsistä, eikä ilmastonmuutos jää Suomessa odottamaan hallituksen metsästrategian aikatauluja. Avohakkuissa menee metsän hiilinielu, ja pahempi uhka saattaa piillä aukkojen maaperässä. Metsän maaperä on suurempi hiilivarasto kuin päällä oleva puusto, eikä maaperän hiiltä saisi laajoissa hakkuissa päästää karkaamaan ilmakehään.

Suurten luontojärjestöjen Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteen nimienkeruu on loppusuoralla. Elokussa luontojärjestöt ilmoittivat siitä, että vaadittava 50 000 nimeä oli jo kertynyt. Mutta aikaa nimien keruulle on vielä marraskuulle. Tavoite olisi syytä reippaasti ylittää. Se antaa aloitteelle lisävoimaa, ja Väestörekisterikeskus saattaa hylätä joitakin epäselviä kan-

nattajailmoituksia. Työvän Retkeilyliitto ei ole mukana lakialoitteessa, mutta minusta olisi voinut vaikka ollakin. Tuntuu luonteelta ajatella, että retkeilyliitot ovat luonnonystäviä ja puolustajia, ja jäsenistöissä on aktiivisiaakin luonnonsuojelijoita. Harva haluaa retkeillä hakkuuaukeilla. Allekirjoittaa voidelleneen vaikka netissä, osoitteessa avohakkuuthistoriaan.fi.

Pitkä kiistely vanhoista metsistä ei liity suoraan kampanjaan, mutta ehkä sivuaa sitä hieman. Vanhat, lähellä luonnontilaa olevat metsät ovat kaiken aikaa hupenemassa. Etenkin Etelä-Suomesta niitä saa etsimällä etsiä. Samalla vanhojen metsien vaativille lajeille on entistä vähemmän elintilaa. Ja entistä harvempi luonnossa liikkuja pää-

see kokemaan vanhojen metsien tunnelman. Lopuksi voisi palata Lieksan Ukonjoelle. Samalla kun kampanja kampeaa Metsähallituksen avohakkuuta historiaan ja vastustaa nykyisiä metsänkäyttötapoja, Metsähallitusta pitää myös kiittää joidenkin arvokkaiden metsien säilyttämisestä ja hoidosta. Kun Ukonjoen kämpän lähimaastoissa liikkuu vaikka Särkkäharjulla ja Ukonjoen luonnonhoitometsässä, Pitkäräven hienoissa maisemissa ja Koskutkankaan vanhoissa metsissä, muistaa minkä puolesta retkeilyjätkin kannattaa toimia.

Markku Karvonen,
Hämeenlinnan Retkeilyliitot

Ota kantaa!

Vihdin Retkeilijät viettivät 30-vuotisjuhlaa ja sen kunniaksi järjestivät Aurinkoiset TRL-retkeilypäivät 19.-20.5. Nurmijärven Lomakoti Kotorannassa luonnonkauniin Sääksjärven maisemissa

Tervetuloa ja lippu salkoon!

Aina on ilo ja mieltä lämmittävää tavata retkeilyn ystäviä niin tuttu- ja kuin uusiakin. Meitä oli runsas joukko, 82 retkeilijää eri puolilta Suomea TRL:n jäseneuroista, terve vaan!

Ohjelma alkoi rullata heti lipunoston jälkeen.

Tottakai Retkeilypäivillä on aina erätaikokisa. Nyt rata ei kulkenut korpien kätöksissä, eikä kukaan päässyt eksymään, mutta oli mielenkiintoinen, hauska ja kaikille sopiva. Pajupillin teko ei ole yksinkertainen juttu, mutta enimmäkseen ne kaikilla joukkueilla soivat. Joukkueita oli viisi, kisassa Salpausselän Samoojat veti pisteitä reilusti muita enemmän (23,5, kun seuraavat reilusti alle 20) Hyvä SalSa!

Koska säiden haltija suosi päiviä ja lehdet olivat puhjenneet jo-

kaiseen puuhun niin aurinko kuin mekin hymyilimme ja osallistuimme luontopolkuun ja pihakisoihin. Lapsille ketjun heitto oli mielellinen.

Huulenneitoa harrastettiin kaikenikäisille, sehän on Retkeilypäivien paras laji.

ViRetissä on taitavia valokuvaajia ja se näkyi valokuvanäyttelyssä käytävillä ja näyttelyn avajais-ten kuvasarjassa: «ViRetin toiminta kautta vuosikymmenten»

Runon ja laulun retki

Vaikuttava ja monipuolinen vihtiläinen ohjelmaryhmä **Sananjalka** "meni metsään" esittäen runoja ja lauluja luonnosta, alkaen Aleksis Kiven Metsämiehen laulusta päättyen viimeiseen niistä kahdeksasta toista esityksestä Kassu Halonen/Vexi Salmen "Maailma on kaunis" esitykseen. Vaikuttava ryhmä! Toi-

vottavasti kuulemme heitä myöhemmin.

Suomalaiseen juhlaan kuuluu, eipä uskoisi, sauna ja iltanuotio, mutta sitä ennen syötiin hyvin, eli juhlapäivällinen ja jaettiin TRL:n ansiomerkkejä. Päivä oli ollut täysipainoinen, nuotiolla oli mukavaa, kuten aina kertoa retkijuttuja. Vaan nuotio hiipui, järven pinta tummuu, "päivä se on huomennakin" todettiin.

Sunnuntauille oli ohjelmaa: tarinatuokio, jossa Mia Neuvonen kertoi Lomakoti Kotorannan historiasta. Mentiin vielä juhlapätkälle, joka kierteli suojellun Sääksjärven rantoja. Ja aurinko paistoi – paistoi...

Vielä juhlaa ja kahvit! Kylä meitä pidettiin hyvänä.

Kiitos juhlavista ja antoisista RETKEILYPÄIVISTÄ VIRET!

Hilkka Laitinen

Työväen Retkeilyliiton tulevaisuusseminaarista 18.5.2018 Lomakoti Kotorannassa:

Luotamme tulevaisuuteen

Lomakoti Kotorantaan TRL:n XXXIX Retkeilypäivien alkajaisiksi pidettiin liiton tulevaisuusseminaarista, johon osallistui 9 jäseneurosta lähemmäs 30 osanottajaa. Seminaarin ulkopuolisena luennoitsijana ja "sparraajana" toimi TSL:n Helsingin piirin toiminnanjohtaja Tuomas Finne.

Yleiskeskustelun jälkeen jakaannuttiin neljään ryhmään, joissa pohdittiin:

1. TRL tulevaisuuden yhteistyökumppaneita; keitä tai mitä ne ovat ja millaista toimintaa heidän kanssaan tehdään?

2. Ketkä ovat tulevaisuudessa

liiton jäseneurojen jäseniä ja mitä kautta heitä saa liittymään jäseniksi?

3. Miten alueellisuus näkyy yhdistysten toiminnassa ja mitä toimintaa siellä pitää tarjota?

4. TRL vahvuudet, mitkä ne ovat? Entä heikkoudet? Mitä toimintaa pitää vahvistaa?

Keskustelu ryhmässä oli vilkasta ja ajatuksia syntyi, joita tullaan vielä pohtimaan tulevan syksyn aikana. Toivottavasti saamme myös jäseneurat mukaan tähän tulevaisuusohjelmahan. Myönsimme, että haasteita on, mutta päätimme jatkaa valitsemallamme tiellä tulevaisuuteen "skarppaamalla" julkisuus-

kuvaamme, lisäämällä tiedottamista ja yhteistyötä seurojemme välillä sekä paikallistasolla muiden seurojen ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

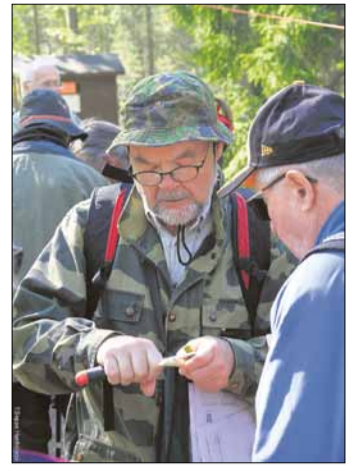
Tulevaan TRL:n liittokokoukseen, joka pidetään ensi toukokuussa Janakkalassa, on tulossa isoja asioita: TRL:n ja seurojen uudet säännöt, liiton nimiasia, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä tukku pienempiä päätettäviä asioita.

Tulevaisuusseminaarista jäi hyvä mieli jatkaa seuraavana päivänä retkeilypäiviä ja jatkossa "työtä" liittomme tulevaisuuden eteen.

Mia Neuvonen
ViRet

Erätaikokisassa pillipiiparina Pekka Laine (Turun seudun retk.). Kuvat: Seppo Hanhikorpi

Heikki Haapea veistelee Reino Töllin kanssa (Länsi-Karjalan retk.) erätaikokisassa.

Erätaikokisan tulokset:

1. Salpausselän Samoojat (SalSa) 23,5 p
2. Karjalan Retkeilijät (KR) 16,5 p.
3. Jaettu: Turun seudun Retkeilijät (TSR) ja Espoon Retkeilijät (ER) 13,5 p

Ohjelmaryhmä Sananjalka, esityksellä "Sananjalat menivät metsään". Kuva: Kari Neuvonen

Ansiomerkkien saajat

Kultaiset ansiomerkit ojennettiin Mikko Ruopalle (KR) ja Ilmo Nousiainen (KR) sekä julkistettiin kultaisen merkin myöntäminen Raimo Kouhialle (KangRet) ja pronsimerkin Ritva Hietalalle (KangRet).

NIMITYKSET Retkeilypäivillä 2018 Kotorannassa

- Vuoden retkeilijäksi Helena Nurmio (SalSa)
- Vuoden retkivalokuvaajaksi Reino Tuominen (RiRet)
- Vuoden eräretkenjohtajaksi Ilmo Nousiainen (KR)

Varkhanmukka-palkinto myönnetään Kari Kauppiselle (KuRet).

Muistumia Savonlinnan Putretista 7.- 14.7.18

Jo talvella päätimme, että tänä vuonna vietämme vuosien jälkeen lomaviikon Savonlinnan Retkeilyliiton virkistyspaikassa **Putretissa**. Paikka on upea, salissa pitkä pöytä vaikka kurssin pitämiseksi, ympäristössä retkikohteita joka päivälle. Netissä löytyi hakusanalla PUTRETTI kaikki tiedot. Lomarengas näytti nyt hoitavan vuokrauksen ja varaus hoitui paria nappia painamalla.

Meille Putretin tilat kuitenkin sopivat hyvin. Hyvin nukkuvat saivat makuuhuoneen, lyhytuniset vuodesohvat salissa, miehet pääsivät aittaan ja sihteerimme olisi joka tapauksessa pystyttänyt oman telttansa pihaan. Aamiaisen ja lounaan valmistimme yhdessä. Iltaruuat kuittasimme grillikodassa makkaralla ja muurinpohjaletuilla tai mitä nyt kukin halusi, kuikan huutoa aavalta järvenselältä kuunnellen. – Ei tullut lomailu kalliiksi.

Retkikohteita riitti

Kun Retretin taideluolastoa ei enää ole Punkaharjulla, kävimme metsämuseo Lustossa. Historian lisäksi siellä oli myös taidetta ja ainakin

Juha "Norppa" Taskisen pihassa pidettiin 13.7. Haukiniemen kyläjuhla, jossa Taskinen viihdytti illatsujen yleisöä sirkusta harrastavien kanojen kanssa.

se oli ajankohtaista. Herrat Trump, Putin ja Niinistö pitivät isokokoisina puuveistoksina siellä kokousta vaikka Helsingin tapaaminen oli vasta alkamassa.

Metsäteitä ajelimme Oravin ruukinkylän ja Heinäveden kautta Kolovedelle. Valitettavasti seuraavaan kertaan jäi varsinainen patikointi tässä kansallispuistossa. Tuli ainakin todistetuksi meille kuivan Länsi-Suomen asukkaalle, että losseja vielä tarvitaan vesistöjen ylittä-

miseksi. Hupaisin muisto tältä retkeltä oli ketunpoikien leikki tiellä. Yksi pujahti piiloon ruohikkoon, toiset jatkoivat juoksua ja nekin katosivat tien sivuun, mutta toinen palasi kurkistamaan minne velipoika jäi. Sen katse oli täynnä huolta ja uteliaisuutta.

Putretin naapurissa on Joel Lehtosen Putkinotko. Oppaat olivat todella asiantuntevia ja innostuneita kohteestaan. Valitettavasti Putkinotkon kesäteatterin esi-

tykset oli jo loppuunmyyty. Putkinotkon puutarhassa oli perinnekasveja, joita kävimme uudelleenkin katsomassa.

Ystäviemme houkutuksesta kävimme Haukiniemen kyläillatsuisa ja tsasounassa. Vierasesiintyjänä oli venäläis-karjalainen kansanlaulu- ja tanssiryhmä. Toisena artistiryhmänä esiintyivät kanat. Iloisessa juhlassa saimme maistaa paistettuja muikkuja (emme ehtineet itse ostaa niitä, vaikka koko ajan suunnittelimme) ja sahtia. Haukiniemen kaunis tsasouna on rakennettu kyläyhteisön talkootyönä ja toimii ekumeenisessa hengessä.

Retkemme kulttuurihenki-
löt olivat ostaneet jo talvella liput Pietarilaisen oopperan esittämään Tsaikovskin Patarouvaan. Me muut saimme savonlinnalaisten ystäviemme toimesta paikat Otellon kenraaliharjoitukseen. Kiitos heille siitä! Onpa Savonlinna muuten kuinka antoisa paikka tahansa vähän tyhjältä tuntuu, ellei ole käynyt oopperassa.

Tuula Touru,
Tapiolan Maa- ja Meriretkelijät

Lauluryhmä Armas randaine oli Laatokan rannalta Pitkärannasta sekä Vitelestä. Kuva: Juha Taskinen

TRL-melontavaellus

Auringonlasku Torra Lövössä. Kuva: Pertti Mikkeli

Hiekka oli kuumaa ja vesi vihreää

Espoon ulkoilusaaret tutuiksi-teemalla lähdimme meloen tutkimaan mikä on saarten "kunto" eli varustelutaso, siisteys ja luonnon tila.

TRL:n merimelontavaellus 14. - 18.7. osui juuri helleajalle, jolloin sinilevä lillui Suomen rannikolla ja lämpötilat kohosivat yli suomalaisen lämmönsietokyvyn.

Tuokioita

Espoon Torra Lövö -saari, jossa on kaksi tulipaikkaa puineen. Löysimme hyvät telttapaikat. Rantahiekka poltti paljaita jalkoja. Aamulla pörräsi Putin/Trump – tapaamista valvova helikopteri pari tuntia taivaalla. (Ehkä kajakit näyttivät epäilyttävilä) Sinilevää oli, en voinut olla uimatta, helle hipoi sietokyvyn rajoja.

Paussi Pentala-saarella, jossa suuri luonnonsuojelualue, luontopolku, saaristolaismuseo ja kaunis sisäjärvä. Uinti sen raikkaassa vedessä oli kesän parhaita hetkiä.

Espoon laaja, erämainen ulkoilusaari Stora Herrö, jossa rantauduimme tutulle hiekkarannalle, levän ja haurun leimahdellensa. Kaikkeen tottuu. Saarella on useita, uudehkoja tulipaikkoja ja kas vaan – liiteri pullollaan kuivia klapeja. Telttapaikkoja mukavasti,

kun kerää kävyt selän alta. Nuori rusakko istahti ihmettelemään touhujamme iltahämärissä. Tove Janssonin Kesäkirja sopi iltalukemiseksi ja merikarttojen tutkiskelukin.

Joka vuosi kiinnitetään yhteen kajakkiiin vuositarra "Pidä saaristo siistinä" (ER on mainitun yhdistyksen jäsen). Hieman irtokasta siihen nähden miten paljon sinilevää tänä vuonna oli. Kiinnitysrituaalissa vas. Hilikka, Sinikka ja Kari. Kuva: Pertti Mikkeli

Espoon suosittu Gäsgrundet-saari. Kohtalaisessa tuulessa huihkimme ohi luotojen, joilla istuske-li kauniita ja niin komeita meri- ja harmaalokkeja sekä tummia hahmoja, merimetsoja. Kaipasin punajalkaisia meriharakoita ja rupattelevia haahkaemoja poikaslauttoineen. Ainahan niitä on ollut? Kajakki kahahti saaren tynnelle puolelle levämässään, mutta teltat pystytettiin tuulen puolelle lämpimälle, puhtaalle kalliolle. Saarella on tulipaikkoja, yksi aivan uusi, klapeja näyttää riittävän. Rantakivikossa kukki iso, ilta-auringossa hehkuva rantakukka, jota liehuviin kesälenninkeihin pukeutuneet neitokset kuvasivat ihastuneena.

Tutkimusretkeen osallistuivat etapittain Sinikka ja Kari Ranta, Armi Salenius, Ritva Taivassalo, Paula Pulkki, Aki Kattelus, Pertti Mikkeli ja Hilikka Laitinen.

Pari viikkoa myöhemmin teimme jälleen tutkimusretken saariin.

Mikä on levätilanne? SINILEVÄÄ EI OLLUT MISSÄÄN! Kovat tuulet olivat ne levittäneet ties minne. Kiukkuisia ampieisia pakoon pääsi raikkaisiin aaltoihin. Mikä parasta: Tiesimme, että voimme pitää TRL:n perheleirin puhtaissa vesissä!

Hilikka Laitinen

Itävallan luonnonystävät vaativat rajoituksia rantarakentamiseen

NFI:n jäsenjärjestö Itävallassa on huolestunut tiivistä rantarakentamisesta. Rantapalstat ovat siirtyneet yhä enemmän yksityiseen omistukseen, jolloin niille rakennetaan muurein ja aidoin eristettyjä taloja ja huviloita. Tämä estää retkeilijöiden pääsyn järvelle ja rajoittaa rantojen virkistyskäyttöä.

Erityisen huolen kohteena on ainutlaatuisen kaunis Kärnten-ve-sistö, jonka juomakelpoinen vesi ja maalaukselliset rantamaisemat houkuttelevat runsaasti retkeilijöitä. Luonnonystävät vaativat, että rantojen yleinen virkistyskäyttö on turvattava tarpeen vaatiessa lainsäädännön avulla. He ehdottavat, että rantojen välittömässä läheisyydessä sallittaisiin ainoastaan yleishyödylliset rakennusprojek-

tit. Kunnat voisivat myös lunastaa järvenrantatontteja takaisin esimerkiksi moottoriveneistä saattavilla verotuloilla. Myös jo olemassa olevien "rumien betonikuutioiden" purkamista esitetään. Kärntenin luonnonystävien puheenjohtaja Philipp Liesnig: "Luonnolla on merkittävä vaikutus Kärntenin asukkaiden elämänlaatuun ja turismi on viime kädessä riippuvainen aidosta luonnosta, jossa ihminen voi hyvin. Meidän on annettava Kärntenin kauneimmat paikat takaisin asukkaille."

Käännös Hannele Pöllä
Lue lisää Kärnten-vesistöä ja sen monista järvistä:
<https://www.kaernten.at/aktivitaeten/sommer/seen-erlebnis/seen-ein-ueberblick/>

Luonnonystävien puheenjohtaja Liesnig vaatii asukkaille ja turisteille vapaampaa pääsyä järville. Kuva: Naturfreunde Kärnten/Tischler

Tyyni ilta, meloissa Hilikka Laitinen, Ilona ja Kisse Pyykönen sekä Hilikka Heiskanen. Kuva: Pertti Mikkeli

Espoon Retkeilijöiden tiistaiset iltamelonnat olivat suosittuja. Tänä kesänä säät olivat passelit myös aloittelijoille. Suosituin reitti oli Laajalahti-Seurasaaari. Miksi? Rantautuminen jätskikioskin lähelle oli helppoa. "Se oli niin mukavan näköistä, kun melojat istuivat penkillä rivissä jätskitöteröineen ja vaihtoivat kuulumisia", kertoi joku heistä. Iltamelonnat ovat jatkuneet vuosikymmeniä, vetäjänä on edelleen asiaan motivoitunut Pertti Mikkeli. Hän ilahtuu, kun puhelin soi ja kysytään, "riittääks kajakkia mullekin". Melontailtoja kertyi kesäkaudella kymmenkunta. Osallistumiskertoja kertyi 49.

TMMR 30-vuotta

Tapiolan Maa- ja Meriretkelijöiden 30-vuotisjuhlassa Soukanrannan maisemissa muisteltiin monia yhteisiä retkiä, 30 vuotta sitten tehtyä ensimmäistä Putretin reissua, Lapin hiihto- ja ruskaretkiä, monia Pykeijan retkiä sekä kaukomaan retkiä. Kun paikalla oli peräti 7 Kalifornian ruskamatkalle 1997 osallistunutta, niin tottahan siitä puhuttiin. Brasilia-Argentiina-Chile reissulla oltiin 2008.

Kuvassa istumassa Ellen Granholm, hänen takana eturivissä vas. Irene Hyyppä lapsenlapsensa kanssa, Tuula Touru, Kerttuli Karonen, Annukka Karonen, oikealla Marjatta Sulkava. Kuva: Kari Ikkala

Jännittävä juttu luontopolulla. Kuvassa vas. Henri, Pertti sekä Daisy Mikkeli, Ritchelle Moncera, Jussi Härkönen, Hilikka Laitinen. Kuva: Petri Mikkeli

Pieni Buster-vene kuljetti leiriläisiä ja tarvikkeita. Kuva: Kari Neuvonen

TRL:n Perheleiri pidettiin puhtaissa vesissä Stora Herrö -saarella 18.-19.8.

Merivesi oli vielä lämmintä ja levälautat tiessään. Osa porukasta teki matkat vuoroveneellä, osa moottoriveneellä, josta oli suuri apu varusteiden kuljetuksessa. Leirin ideana oli opetella merimerkkejä ja merikartan lukua, sekä tietysti solmuja.

Saaren erämaisuus avautui Mia ja Kari Neuvosen laitimalla luontopolulla, jossa jo hehkui maarus-

ka. Puhtaiden aaltojen joukkoon oli riemullista pulahtaa.

Kiitokset "eräkokeille", jotka tulipaikalla valmistivat mainion "Parpekuun".

Iltaohjelmassa esitti voitokas lauluryhmä juuri harjoitellun "Hei jallerii - hei tui jalleraa -merimieslaulun uusin sanoin.

Teltassa herättiin aamulla sa-

teen ropinaan, mutta se lakkasi, kun sateen jumala Ester huomasi porukan heräilevän. Loppujuhlassa Härkösen Jussi sai kunniakirjan "leiriveteraanin" ominaisuudessa sekä synttärinsä johdosta. Stora Herrö on mainio retkeilysaari! Sinne kulkee kesäkaudella vuorovene. Retken järjesti ER.

HL

Heinäkuinen vuoristovaellus Pohjois-Albaniassa

ER:n Saarisen Jussi ehdotti kesävaellusta Albanian vuoristossa ja ostimme saman tien lentoliput. Suoria lentoja ei ole samalla tavalla kuin Alpeille. Lentämiseen piti varata enemmän rahaa ja aikaa, mutta lopputuloksena oli kuitenkin hyvä ja halpa vuoristoreissu.

Saavuimme Tiranan lentokentälle illan suussa. Olimme varanneet kentän vierestä hotellihuoneen. Lentokentän läheisyys ei haitannut yöunta, vaikka ilmeisesti jonkin verran koneita nousi ja laski yön aikana.

Kunnollinen vaelluskartta olisi pitänyt hankkia etukäteen, sillä Tiranasta löytyi vain paikallisia, jotka olivat puutteellisia. Olin onneksi tulostanut netistä vanhoja sotilaskarttoja ja selvittänyt bussien aikatauluja ja lähtöpaikkoja. Puolen päivän maissa olimme Shkoderin kaupungissa, missä ostimme lähikaupasta kaasukeittimen, kaasurasioita ja evästä.

Kävimme illan suussa katsomassa mistä aamun pikkubussit lähtisivät Thethin kylään. Olimme löytäneet laadukkaan hotellihuoneen 10 minuutin kävelymatkan päästä eikä lomalaisen tarvinnut stressata herätyksen kanssa.

Kolmen tunnin bussimatka kaksiksi ensimmäistä olivat leppoisia, mutta viimeinen oli nepalilaistyylinen kärsimys päällystämättömällä vuoristotiellä. Ilmoitimme menevämmekin Thethin kylän pohjoispuolelle Okoliin ja bussi vei meidät juuri oikeaan paikkaan.

Nautimme majatalossa muutamalla eurolla luomu-lounaan, jossa oli oman maatilan kasviksia, juustoa, munaa ja makkaraa. Päätimme hylätä Thethin ja Valbonan välisen suosittuun vaellusreitit ja suuntasimme kuumassa säässä pohjoiseen kohti omia seikkailuja. Vaikka sääennuste lupaili sateita, saatiin niitä odottaa vielä puolitoista vuorokautta.

Nousimme Qafa e Pejësin solaan (1720 m), jonka lähellä olisi kartan mukaan pari lampea. Nousun aikana oli enemmän vastaanulijoita kuin loppuina päivinä yhteensä. He olivat kiertämässä kansainvälistä Peaks of the Balkans -reittiä ja tulivat Montenegrosta Vusenjen kylästä. Osa tavaroista kulki hevosien selässä.

Lampien vieressä oli mainio telttapaiikka ja lammesta pystyi puhdistamaan juomavettä. Vaikka olimme yli 1600 m korkeudessa,

oli yö tyyni ja lämmin, noin 16 °C. Tähdet tuikkivat yöllä jonkin verran.

Solasta oli lähtenyt vahva polku harjanteille kaakkoon ja joidenkin karttojen mukaan lampien pohjoispuolelta lähtisi polku samaan suuntaan. Sitä ei kuitenkaan löytynyt. Olemme menneinä vuosina erehtyneet liian monta kertaa luottamaan epämääräiseen informaatioon ja eksymään ohuilta poluilta. Oli helppo päättää, että jatkamme pohjoiseen, koukkaamme sivulaaksoon ja yövyimme seudun korkeimman vuoren juurella lampen rannalla.

Käännyimme laakson pääpolulta ylempiä ja kävelimme muutaman tunnin vanhaa albanialaista partiopolkua. Polku nousi 2100 m solaan, josta laskeuduimme majesteellisten vuorten juurelle. Rinneillä näkyi yllättävän paljon lumikenttiä ja jouduimme myös ylittämään niitä.

Juuri kun olimme saavuttamassa 1830 m korkeudessa sijaitsevan lampen, puhkesi rankkasade. Pystyimme leirin rivakasti ja pian keitin tuotti ravitsevaa syötävää ja kahvit päälle. Teltan oviaukosta seurasi pilvilautojen ajelehtimista vuorten rinteiden välissä ja parin jäävuoren ajelehtimista lammessa. Puhelinkenttä oli hävinnyt edellisestä päivästä, mutta puhelimen radiosta kuului montenegroa ja musiikkisoitin toisti kotona laaamaani podcastia.

Sade jatkui ajoittaisesti kaksi seuraavaa päivää. Kosteassa säässä patikoimme vuoristolampien välistä kohti pohjoista. Ylitimme Albanian ja Montenegron välisen rajan kaadetun rajapylvään kohdalla. Albanian puolella olimme nähneet erilaisia puolustusvarustuksia, mutta entisen Jugoslavian puolella ei näkynyt mitään.

Alempana laaksossa oli talo, jonka lähellä laidunsi lampaita ja lehmä. Ystävällinen emäntä valmisti

Vesitie tekojärveä pitkin on hyvin suosittu.

Lumikenttiä oli 1800 metrissä ja ylempänä. Jyrkät lumikentät ovat vaarallisia!

meille kevyen lounaan ja keskustelimme solan ylitykseen kuluvasta ajasta. Päätimme yöpyä pihapiirissä, sillä meillä oli reilusti aikaa emmekä halunneet laskeutua pimeässä Valbonan rinteitä.

Seuraava päivä oli sumuisen saatein puoleen päivään asti. Siihen mennessä olimme taivaltaaneet muutaman kilometrin hyvin merkittyä vuoristopolkua ja ylittäneet pari 2000 m solaa. Kello 15 maissa ylitimme viimeisen solan, josta jo näkyi Valbonan laaksoon. Saavuimme laaksoon hieman ennen pimeää. Päivän taivallus tätä pidempää reittiä kesti noin 11 tuntia, joten oli oikein hyvä päätös jäädä edellisiksi yöksi alas.

Yövyimme tien vieressä majatalossa. Suihku ja kunnollinen päivällinen tekivät hyvää. Täsmälleen aamuseitsemältä tuli pikkubus-

Faktoja:

- Helsinki-Istanbul-Tirana kesti 6,5 tuntia ja edestakainen lento maksoi 343 €/hlö.
- Yhdellä eurolla saa 125 Lekiä, mutta euroilla pärjää hyvin. Kaupungeissa on nostoautomaatteja ja rahanvaihtopisteitä.
- Prepaid maksoi 500 Lekiä per viikko, sisältää paikallisia puheluita, tekstareita ja 1 Gt dataa (kului 0,3 Gt)
- Koko reissu maksoi alle 600 euroa per henkilö sisältäen myös lennot.

Jukka Albanian puolella, kuvaaja Montenegrosta. Rajapyykki katkottuna Jukan vieressä. Kuva Juha Saarinen

Entinen kasarmi Montenegrosta. Yövyimme teltassa pihalla.

Dinaaristen Alppien korkein huippu on Maja Jezercë, 2694 metriä.

silla pari tuntia Shkoderiin, josta jatkoimme lounaan jälkeen Tiranaa. Albania on hyvä retkikohde, kaikki toimi täsmällisesti ja palvelu oli hyvä.

Teksti ja kuvat **Jukka Tarkkala**

Toimintakalenteri

■ **Espoon Retkeilijät (ER)**
6.-7.10. TRL:n viikonloppupatikka Liesjärven kansallispuistossa. Kts. ilm.
3.-4.11. Hiisivalkeat ja Nuuksio-patikka Stenbackassa. Kts.ilm.
23.-24.11. Yöretki Nuuksiossa, aamusauna Stenbackassa. Kts. ilm.
8.12. Seuran joulujuhla Stenbackassa alk. klo 12 tonttukävelyllä. Läh. Hilikka.
26.12. Tapanin taaperus. Lähtö klo 11 Metsäpirtiltä. Läh. hilikka.laitinen(at)gmail.com puh. 0440 500354.
Seuran tukikohta Nuuksion Stenbacka: vuokrat jäsen 10,-/2,-(lapsi), ulkopuoliset 15,-/5,- /vrk. Hilikalla tilauskalenteri.
 ER netti: www.trekkari.fi

■ **Helsingin Työväen Retkeilijät (HTR)**
25.10. Syyskokous TRL:n toimistolla klo 17 Sturenkatu 27 A, 4.krs. Kahvitarjoilu!
15.11. Kuvailta klo 17 TSL:n tiloissa Säätöpankinranta 6 C, 2. krs. mm. kuvakooste 50-v juhlasta.
5.12. Joulukahvit TRL:n toimistolla klo 16, josta jatkamme SDP:n itsenäisyyspäivän etkoille Paasitalolle.
 Tiedustelut/ilmoittautumiset: Matti Huttunen 0408324302 mk.huttunen(at)pp.inet.fi
 Eila Oranen 0407344913 oranen.eila(at)gmail.com

■ **Hämeenlinnan Retkeilijät (HäRet)**
 Fb-sivu: https://www.facebook.com/HameenlinnanRetkeilijat/
 Tiedustelut: Pj. Teemu Roisko, roisko(at)gmail.com, 050 413 3315.

■ **Jyväskylän Kunto- ja Luontoliikkijat ry (JyKuLuLi)**
 Netti: kuntoluontoliikkijat.sporttsaitti.com

■ **Järvenpään Retkeilijät (JäRet)**
3.10. klo 18 Syystalkoot Tammirannassa, keittotarjoilu.
28.10. klo 12 Vuosikokous Tammirannassa. Hyväksytään toimintasuunnitelma ja valitaan johtokunta ja puheenjohtaja.
17.-18.11. Kaamosherkut. Yhden yön retki lähialueelle, kohde vielä avoin. Mahdollisuus osallistua myös päiväretkenä.
15.12. Konsertti Villa Kokkosessa ja pikkujoulujuhla Tammirannassa. Tarkempia tietoja jäsenviestissä ja

kotisivuilla www.jarvenpaanretkeilijat.com. Tiedustelut myös Hannele, puh. 040 504 8296.

■ **Kangasalan Retkeilijät (KangRet)**
26.9. klo 12 Kesäkauden päättäjät Torpalla.
28.11. klo 18 Syyskokous JHL:n toimitilassa, Ainontie 2, Kangasala
2.12. klo 12 Pikkujoulu Torpalla
 Tiedustelut: Risto Mäntylä, 040 828 9146 tai mantylaristo(at)gmail.com
 Seuraa myös Kangasalan Sanomien Seurat toimii -palsta.

■ **Karjalan Retkeilijät (KR)**
6.10. syyspatikka Ylä-Koitajoen maisemiin Ilomantsissa. Koko päivän retki omin eväin, lähtö Vesikon parkkipaikalta klo 8. Ilmoittaudu Juhalle juha.hamalainen(at)kotiportti.fi tai 050 5928110.
17.11. Syyskokous on samalla 35-vuotisjuhlakokous. Paikka on Joensuun Työväenyhdistyksen Hopealahti Niitylahdessa (Rantatie 340). Kokous alkaa klo 14 ja listalla ovat kaikki säännöissä määrätty syyskokouksen asiat, kuten toimintasuunnitelman ja talousarvion hyväksyminen ja toimihenkilöiden valinta. Lisäksi huomionosoituksia ja tervehdyksiä ja illan päätteeksi pikkujoulujuhla tarjoiluineen.
 Kaikista tapahtumista lisätietoja: elisabet.net.fi/karjalan.retkeilijat

■ **Kuopion Retkeilijät (KuRet)**
6.10. Kesäkauden lopettajaiset klo 15 Koivulassa. Pihapelejä, ruokailu ja sauna.
25.11. Syyskokous klo 15 Kuopion Retkeilijöiden sääntömääräinen syyskokous. Suokadun toimintakeskus, Suokatu 6, 70100 Kuopio.
9.12. Pikkujoulu klo 15 Tätälässä. Joululauluja, riisipuuroa ja yhdessäoloa. Huom! Muuttanut päivä.
 Tiedotamme tapahtumista sähköpostilistallamme sekä internet-sivuilla: www.kuopionretkeilijat.fi

■ **Kuusankosken Retkeilijät (KuuRet)**
La 6.10. Opatettu linturetki Lyöttälään. Lähtö kimpakyydein Kuusankoskitalon (Kymenlaaksonkatu 1) pihasta klo 7. Omat eväät.
Ke 10.10. Tuikkukävely. Lähtö Voikkaan Työväentalon (Voikkaantie 2) pihasta klo 19. Kahvi- ja makkaratarjoilu.

Vilkas ja utelias kuusitiainen tulee joskus tarkkailemaan, minkälaiset ovat kulkijan eväät. Kuva: Hannu Tuovinen.

■ **To 22.11. Syyskokous** Kettumäen palvelukeskuksessa (Kettumäentie 2) klo 17.45. Sääntömääräiset asiat. Kahvitarjoilu.

■ **To 29.11. Joulujuhla** Seurakuntatallolla (Valtakatu 43) klo 18. Puuro- ja kahvitarjoilu. Ilm.ohjeet lähempänä kotisivuilla ja paikallislehdissä.

■ **Lapin hiihtoviikko** kevähangille 5.-13.4.2019 Raattaman lomamajoille. Lisätiedot ja ilmoittautumiset Simo Korpelainen p. 040 7617368 tai simo.korpelainen(at)pp.inet.fi

Seuraa sivujamme: **kuusankoskenretkeilijat.nettisivu.org**

■ **Länsi-Karjalan Retkeilijät (L-K R)**
Suppilovahveroretki lokakuun alussa
Karpaloretki myöhäissyksyllä
Syyskokous, ajankohta ilm. myöhemmin.
 Lisätietoja: heikki.haapea(at)pp.inet.fi puh. 0400 210 011

■ **Riihimäen Retkeilijät (RiRet)**
14.10. klo 13 Syyskauden avaus Suonummen majalla
10.11 klo 9 Isänpäiväretki Lopen Luutasuolle kimpakyydein
24.11. klo 16 Pikkujoulu Suonummen majalla
25.11. klo 15 Syyskokous Suonum-

men majalla
Tiistaikerhot jatkuva Suonummen majalla klo 9-11 kävelylenkkien ja yhdessäolon merkeissä.
Hihtoretki Vuontispiritille vk 14, 29.3.- 6.4.19
 Lisätietoja: Raija puh. 040 7254898
Netti: riihimäenretkeilijat.yhdistysyvain.fi

■ **Rovaniemen Retkeilijät (RoiRet)**
14.10. su Kaamosretki Kuninkaan laavulle klo 10. Lähtö kimpakyydein linja-autoasemalta, omat retkieväät mukaan, tiedustelut Hannulta 040 5881439.

■ **Marraskuussa syyskokous**
Joulukuussa Pikkujoulu ja kuusenhakuretki
 Netti: facebook.com/rovaniemenretkeilijatry

■ **Salpausselän Samoojat (SaSa)**
13.10. Retki Tiirismaalle Etelä-Suomen korkeimpaan kohtaan Kokoonnutaan klo 10 Messilän kartanon pysäköintialueelle, mukaan omat eväät. Nokipannukahvit. Ilmoittautumisen Tarmolle 040 8236625.

24.11. Pikkujoulu, aika ja paikka ilm. myöh.
Uudenvuoden päivänä retki

■ **Viuhaan**, kokoontuminen Takkulassa golfkentän luona rannan parkkipaikalla klo 11.
 Kotisivut: www.salpausselansamoojat.fi

■ **Tapiolan Maa- ja Meriretkelijät (TMRR)**
to 27.9. Amos Rex museokäynti klo 17
la 20.10. vuosikokous klo 14 Kiasman ravintolassa, Mannerheimintie 2. Marraskuussa ooppera/balettimatka Tallinnaan
 Joulukuussa Joulun valot ja joulukahvit Helsingissä.
 Teatterista ja kuukausikävelyistä seuraa postiasi.
 Lisätietoja: Tuula 040 502 9399, tuula.touru(at)gmail.com ja Kerttuli 050 658883, kerttuli.karonen(at)gmail.com

■ **Turun seudun Retkeilijät**
 Tiedustelut: Klaus Vuorinen, 050 340 3394.

■ **Vihdin Retkeilijät (ViRet)**
30.9. Retki Torronsuon kansallispuistoon
4.10. Jäsenilta Rientolassa, v:n 2019 toiminnan suunnittelua

■ **6.-7.10. TRL:n viikonloppupatikka**
20.10. Retki yleiseen saunaan
15.11. Syyskokous Rientolassa
15.12. TRL:n lähiretkipäivä jossain lähistöllä + pikkujoulu

■ **Lyhtyvaellus** Pyhän Birgitan kirkolle yhdessä seurakunnan kanssa, päivä määrä vielä avoin. Tarkemmat tiedot retkistä ja tapahtumista lähempänä ajankohtaa sähköpostilla, seuran nettisivuilla www.vihdin-retkeilijat.fi ja paikallislehtien järjestöpalstoilla. Lisätiedot idman.helena(at)gmail.com tai miaviret88(at)gmail.com.

■ **Nuuksion kansallispuistoyhdistys NUUKA ry**
 Hei nuukalaiset, tulkaapa mukaviin klapi-ym. talkoisiin **Hiisivalkeille ja patikalle Nuuksioon 3.-4.11.** Läh. hilikka.laitinen(at)gmail.com ja puh. 0440 500354.
 Tervetuloa myös ER:n ja Nuukan yhteiseen **joulujuhlaan 8.12. !!**

Seuraava Retkeilijälehti ilmestyy 13. joulukuuta 2018.

VIHDIN RETKEILIJÄT KIITTÄÄ!

ISO KIITOS kaikille osallistumisesta Vihdin Retkeilijät ry:n 30-v-juhlaan Nurmijärven Kotorannassa 19.5.2018.

Kiitos monista muistamisista seuramme tilille. Kiitämme myös eettisenä lahjana saaduista puun taimista, upeasti kuvitetusta Lahden kaupunki -kirjasta sekä Pohjois-Karjalan retkeilykartoista, joiden reiteissä riittää vaelletavaa tulevana vuosina.

Jatkamme iloisin mielin retkeilyä myös seuraavat 30 vuotta voimaantuen luonnosta ja maltillisesta matkailusta.

RETKILLÄ TAVATAAN!
Vihdin Retkeilijät ry:n jäsenten ja juhlatoimikunnan puolesta Eija Hartikka, Liisa Uusitalo, Maria Hanhikorpi, Mia Neuvonen ja Helena Idman

HEI – nyt on eräretkeilyn aika!

6.-7.10. TRL:n viikonloppupatikka Liesjärvellä

Rinkkaan eväät ja yöpymisvälineet. Kokoontumme klo 10 Lehdoksen parkkipaikalle, osoite Korteniementie 160, Tammela.

Osallistumismaksu 15 € sisältää nokipannukahvit/-teet ja hyvän pullan sekä kartan.

Maksu TRL:n tilille FI66 1521 3007 1194 58, viite 13589. Yöpyminen teltassa, omat ruoat mukaan.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Armi Salenius, armi.salenius(at)gmail.com, p. 040 509 8259

23.11. Yöretki seikkailijoille!

Sen järjestää Espoon Retkeilijät. Lähtö on perjantaina klo 19.45 Espoon keskukselta bussilla nro 245A, bussilaituri nro 32.

Seikkaillaan pimeässä, ehkä pakkasessa, voi olla luntakin maassa. Eväät ja sään mukaiset varusteet matkaan.

Lauantaina vihdotaan itsemme virkeiksi ja lämpimiksi Stenarin saunassa.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen, Armi Salenius puh. 040 509 8259.

Mukaan vaan – vaikka hirvittäisi!

Kysy varusteita lainaksi, jos jotain puuttuu.

Taas roihahtavat HIISIVALKEAT Stenbackan mäellä!

Ia-su 3.-4.11. alkaen klo 10 hiisikahveilla!

Puiden kaatoa ja käsittelyä • hiisikokon kohotus • ympäristön haravoitinta ja muuta pikkupuuhaa • talkoosoppa ja vihtasauna • hiisikokon sytyty • hiisigurmetti • ohjelmalliset iltamat (intiaanien viisautta)

5.11. sunn. tehdään retki veden äärelle.

Ota mukaan rukkaset ja pyyhe. Stenarissa voi yöpyä kymppillä (miel. oma makuupussi), talkoosoppa tottakai ilmainen, iltagurmetti 15,-/5,- lapsi.

Sunnuntairetkellä tarjotaan pannukahvit ja pullaa. Bussillakin pääsee Veikkolaan, josta noudetaan. Kysy kimpakyytejä. Lisät. hilikka.laitinen(at)gmail.com p. 0440 500354

Järg. Espoon Retkeilijät ja NUUKA

Tervetuloa Stenbackaan – siellä on aina hyvä ilmapiiri !

Pyöräretki Virossa oli elämys!

Työväen Retkeilyliiton pyöräretki Virossa toteutettiin 22. – 27.7.2018 ajamalla Tallinnasta

Luoteis-Viron rannikkoa Vormsin saarelle, sekä Matsalun kansallispuiston kautta Haapsaluun ja sieltä Riisepreen, josta juna kuljetti meidät takaisin Tallinnaan. Osallistujia oli kymmenen neljästä eri seurasta. Ajomatkaa kertyi n. 400 kilometriä.

Minion hypähti pyöräni kyytiin, kun vaiheikkaan Tallinnasta ulos ajon jälkeen jouduimme pysähtymään yhden pyöränkumin tutkimisen vuoksi. Siinä pyöräni tavaratelineellä Minion sitten nökötti kiltisti koko pyöräretkemme ajan, jatkoipa sitten vielä kotimaahan paluun jälkeen suoraan Valkeakoskelle Työväen musiikkitapahtumaan talkoisiin. Olen kyllä kysellyt siltä matkan kokemuksesta, mutta se vain hymyilee salaperäisesti. Mielestäni se suosittelee, että lähtekäähän mukaan, pyöräretket ovat elämyksiä.

Pyöräretkemme täydellisen onnistumisen mahdollisti Anle Reisin Anne, kun hän oli ottanut työstään viikon loman ja uhrasi sen meidän hoitamiseen. Myöskin Tarmo Tikan vironkielen taito rikas-

Vormsin oppaana oli entinen Vormsin kunnanjohtaja, jonka tietomäärä oli mahtava.

ti elämäämme paljon. Yhteishenki retkellä oli innostava. Vaikka tuli valittua matkareitiksi todella huonokuntoinen hiekkatie, joka mahdollisti hienon merimaiseman ja uimisen, pysyi joukko koossa. Josain vaiheessa olin aivan kauhuissani, mutta asia ilahdutti illalla maajoituksessa muistelemalla: "... ja se minua niin ravistaa" -laulua.

Parhaita kohteita on vaikea nostaa esiin, kun niitä oli niin paljon. Vormsin saaren historia

ja oma opastus oli yksi niistä parhaista kokemuksista pyöräretkillämme.

Helena Nurmio
SalSa

Kuvat **Nina Pendikainen**

Neljä innokasta pyöräilijää lähti aamuyöstä ihaillemaan Vormsin maisemia.

Paluu laivalla: Meidät otettiin ensimmäisenä kyytiin, mitä emme ole aikaisemmillä laivamatkoilla kokeneet.

Kopallinen sieniä!

Kopassani on herkkutattia, voitattia, kantarelleja, ja komistuksena ukonsieniä. Herkullisen ukonsienien kasvupaikkoja ovat pellot, niityt, vanhat piha- ja laidunmaat. Se on melko yleinen Etelä-Suomessa. Ukonsieni on helppo valmistaa pannulla, kun kierittelee sen ensin

Retkeilijän gourmettia

munassa ja ohra- tai korpupujauhoissa, jopa pariin kertaan ja paistaa voissa. Aah-herkullista. Varren voi käyttää keittoon tattien kanssa. Akansienikin on olemassa, mutta se ei ole yhtä hyvä.

Kaarina Nummela
Espoon Retkeilijät

Ötökkähotellin teossa

Ötökkähotelli on ihmisen rakentama pesimis- ja talvehtimispaikka hyönteisille.

No eikö ne ötökät itse enää osaa rakentaa? Osaahan ne mutta kun me ihmiset nyysimme pihamaamme puhtaaksi kaikista luonnon tuotteista, rikkaruohoista, nokkospuskista, risuista, missä ennen hyönteiset asustelivat.

Monet lintulajit Suomessakin harvenevat ja mehiläisten kato koskettaa koko maailmaa. Pihoilta häviävät petopistiäiset, leppäkertut, harsokorennot, mehiläiset, kaikki hyödyllisiä hyönteisiä, jotka hävitävät tuholaasia ja toimivat pölyttäjinä ja toiset lintujen ravintona.

Hotellin rakentamiseen tarvitsee luonnollisia materiaaleja, laattaa, huoneisiin käpyjä, korsia, sam-

malta, tuolta. Hotellin rakennusohjeita saat esim. Kuopion Retkeilijöiltä.

Koivulassa rakennettiin alkukesästä viisi hotellia, jotka sijoitettiin eripuolille kaupunkia tekijöiden puutarhoihin. Rakentelussa oli mukana pieni Taimi isänsä kanssa ja Tuukka äidin kaverina. Tuukkaa innosti miehekkäät työkalut, joita rakentamisessa tarvittiin ja Taimi odotti innokkaasti hotellin asukkaita, joku itikka oli jo sinne pyrkimässä.

Savon Sanomat innostui asiasta niin, että koko etusivun uhrasi kuvalle Taimista ja komeista ötökkähotelleista.

Liisa Niskanen
Kuopion Retkeilijät

Näin paljon tarvittiin työkaluja, vasaroita, sahoja, pihtejä ja vaikka mitä. Tämän hotellin minä tein äidin kanssa. Oona ja Tiina Nykter neuvoivat meitä. Kuva **Liisa Niskanen**

Sataa tai paistaa – retkelle!

Helteistä kesää saattaa seurata saateinen ja myrskyisiä syksy, mutta kokemukseni mukaan säällä kuin säällä reipas retkeilijä käy liikunnasta nauttimaan.

Espoolainen, maankuulu postikorttitaiteilija Virpi Pekkala piirsi sauvakävelijöiden hyväntuulisen ryhmän vuonna 2006, jolloin sauvat olivat vielä uutuuksia, tosin nopeasti hyödyllisiksi todettuja.

Suomen Latu Opetusministeriön, Suomen Hiihtoliiton ja Työ-

väen Urheiluliiton kera pani 1997 toimeksi yllyttäen ja kouluttaen väkeä tähän suomalaiskeksintöön – kaikkivoipaan sauvaliikuntaan.

Nämä mallikkaat retkeilijät tuntuvat nauttivan yhdessä marssimisesta. Näille "laduille" on sonnustautunut puolitoistamiljoonaa sompailijaa. Laji on levinnyt moniin muihin maihin. Tuo tieto ilahduttaa meikäläistä "pientä kuljijaa"...

Aira Heinänen

Retki Vallisaareen

Helsingin Työväen Retkeilijöiden/ Helsingin Luonnonystävien retkiteemana on ollut jo usean vuoden ajan, "Helsingin saaret tutuksi". Auringon ja lämmön hellessä 26.5.18 suuntasimme Helsingin edustalla olevaan Vallisaareen. Ilokkemme seuraamme liittyi suuri ryhmä Vihdin Retkeilijöistä, Tapiolan Maa- ja Meriretkelijöistä ja vanhin yli 90v oli Länsi-Karjalan Retkeilijöistä Viljo Kaariaho. Kaksi lasta 8-12v olivat myös innolla mukana, kiipeämässä jokaiselle kukkulalle kysymyksiä sadellen. Seurueemme oli 25 henkilön suuruinen.

Retkemme alkoi Kauppatorin Kolera-altaalta klo 10 lähtevällä JT-Line vesibussilla, joka oli tupaten täynnä turisteja ja retkeilijöitä. Puolisen tuntia Suomenlinnan ohi kurvaillen olimme Vallisaareen, jossa aluksi Kari Neuvonen ja Matti Huttunen ikuistivat meidät valokuvaan ennen reiteille lähtöä.

Aloitimme Kuninkaansaaren kierroksella, siellä olikin yllättävän paljon ihmeteltävää, 2,5 km matkaan meni aikaa yli puolitoistatuntia. Saareen oli mm. nähtävänä 1800-luvulta historian jälkeä linnonrakennusta ja ammusvarastoista. Pysähdyimme ulkokahvila/lettupaikalla. Muurinpohjaletut, mansikkahillon ja kermavaahdon

kera maistuivat kahvikupposen ja virvokkeiden kyydittämänä. Tauko oli tosi tarpeellinen nesteytyksenkin kannalta, sillä toinen saari oli vielä kiertämättä ja lämpömittari näytti +27.

Vallisaaren Aleksanterin kierros oli 3 km, aivan upeita näköalapaikkoja ja historian havinaa.

Vallisaareen on tiedon mukaan 437 erilaista kasvilajia, joista osa on uhanalaisia ja harvinaisiksi luokiteltuja eli ihmeteltävää riitti, mikäähän se tuokin!

Ensimmäiset linnonrakennukset valmistuivat jo 1650 vuonna, saaret olivat vuoteen 2013 saakka sotilaskäytössä, yleisölle ne avautuivat 2016.

Metsähallitus on tehnyt hyvää työtä retkeilijän saavutettavissa olevaan nautintoon. Siisteys, kulkuväylät ja luonnon monimuotoisuus oli ihailtavaa, tuoksu huumasi ja linnut lauloivat.

Reittien opastus ja info olivat kohdallaan, varoitaen mm. reiteillä pysymisestä, "näin vältät punkit ja paikat, jotka uhkaavat sortua".

Retkeemme kului aikaa melkein koko päivä, hyvässä seurassa ja saaren lumossa.

Kiitos kaikille osallistujille.

Eila Oranen
Helsingin Työväen Retkeilijät

Retkeläiset Vallisaareen. Kuva: Kari Neuvonen.